Реклама

Місячна місія NASA і власні ракети-носії: чи "світить" Україні повернення у космос

08:00 29.05.2026 Пт
8 хв

Чому вже 7 років нема державної космічної програми і що буде із супутниками "Січ"?

Василина Копитко

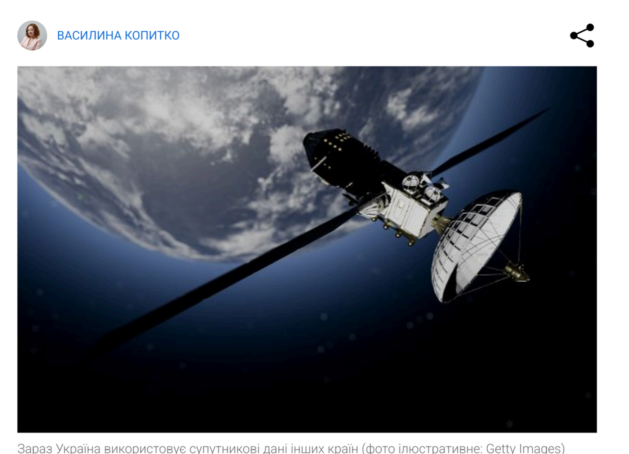

Зараз Україна використовує супутникові дані інших країн (фото ілюстративне: Getty Images)

Не витрачай час на шум! Читай тільки суть з РБК-Україна у Google

Україна понад 7 років живе без затвердженої державної космічної програми. Це призвело до глибокої системної кризи, критичного відтоку кадрового потенціалу та поступового згортання унікальних технологій.

Про те, що відбувається у космічній сфері України та чи зможемо ми створювати власні ракети-носії, - у великому огляді за матеріалами інтерв'ю РБК-Україна з екс-директором Інституту космічних досліджень НАНУ **Олегом Федоровим**.

Читайте також: Космічні Сили ЗСУ: як Україна готує відповідь "Орєшніку" і запуск власних супутників

Головне:

- **Крок до ЄКА:** науковці ІКС готуються підписати перший контракт із Європейським космічним агентством, який стане початком вступу України до цієї організації.
- **Місячні ілюзії:** NASA запросило Україну до програми Artemis, проте наша участь є декларативною, адже створення власних компонентів вимагає колосальних бюджетних коштів.
- **Невдача серії "Січ":** повернення до старих супутників не буде, оскільки технології застаріли на 10 років, а запуск "Січ-2-30" у 2022 році був поспішним політичним кроком без реального результату.
- **Власна ракета-носій:** створення української ракети-носія з нуля потребує астрономічних інвестицій, а колишній потенціал КБ "Південне" поки стрімко скорочується.
- **Космічна гонка:** війна в Україні змусила світ згорнути "мирні" дослідження - тепер усі орбітальні технології заточуються під розвідку, протисупутникові засоби, розвідки та радіо електронну протидію.

До яких космічних проєктів залучена Україна (інфографіка РБК-Україна)

Крок до Європи та місячні ілюзії

Сьогодні Україна робить перший практичний крок до повноцінного членства в Європейському космічним агентстві. Після двох років складних перемовин Інститут космічних досліджень готується підписати перший контракт, присвячений інтеграції супутникових даних у національну статистику.

Цей проєкт розрахований на півтора року і необхідний для екологічного моніторингу, фіксації руйнувань та оцінки збитків від бойових дій. **Європейські фахівці вже відібрали 7 українських проєктів**, у яких братимуть участь кілька інститутів НАНУ.

Проте цей контракт не є комерційним у класичному розумінні - прибутку Україна не отримає. Фактично, український уряд перерахував кошти в ЄКА, і ці ж гроші тепер повертаються вітчизняним науковим організаціям у межах грантів. Це плата за вхідний квиток до європейської космічної спільноти, яка відкриває доступ до реальних технологій.

Водночас щодо американського вектора ситуація значно складніша. Формальної угоди з NASA у нашої держави поки немає, а спільні програми та фінансування припинилися, хоч ще два десятиліття тому після польоту Леоніда Каденюка, вони були.

Нещодавно NASA надіслало лист-запрошення Україні долучитися до місячної програми Artemis. Проте **участь нашої держави в освоєнні Місяця зараз є суто декларативною**. Головна умова програми полягає в тому, що кожен учасник створює свій унікальний технологічний компонент за власні кошти.

Оскільки фінансування на це в оборонному бюджеті України немає, реальна інтеграція КБ "Південне" чи інших підприємств у цей проєкт залишається під великим питанням.

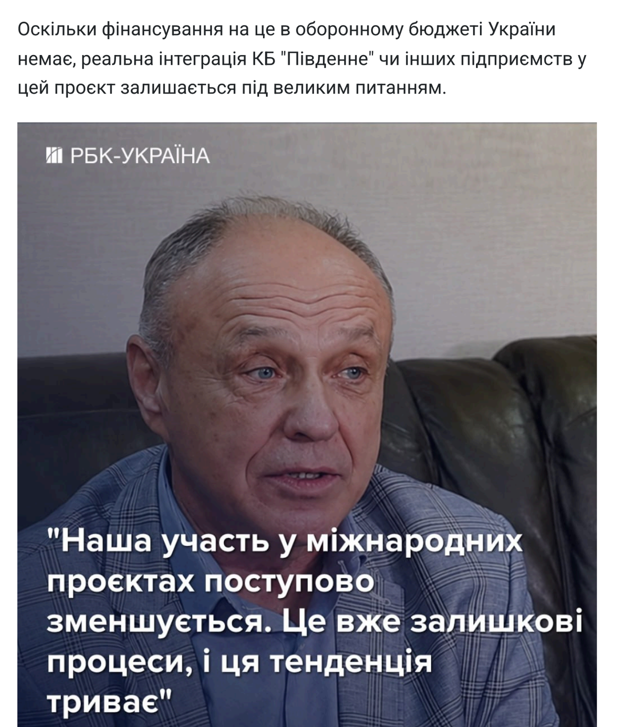

Фото: Олег Федоров про участь України в міжнародних проєктах (інфографіка РБК-Україна)

Невдача серії "Січ" та кінець епохи супутникобудування

За словами Олега Федорова, проєкт "Січ-2-30", який запустили у січні 2022 року до ювілею Незалежності, виявився поспішним політичним рішенням. Воно ухвалювалося в складних умовах і в результаті не дало очікуваного наукового чи практичного результату.

Повернення до супутників "Січ" уже не буде, оскільки вся ця лінійка була глибокою модернізацією радянської спадщини апаратів типу "Океан-О". Оскільки Україна не фінансувала і не створювала нових інновацій у цьому напрямі протягом останніх десяти років, ці технології застаріли щонайменше на десятиліття.

Повномасштабне вторгнення РФ також остаточно знищило найперспективніший та фактично готовий суто український науковий проєкт "Іоносат-Мікро". Цей апарат мав аналізувати параметри іоносфери для виявлення ознак катастрофічних явищ. Його час просто минув, і тепер науковцям доведеться розробляти абсолютно інші системи з нуля.

Читайте також: Без запусків і власних супутників: як Україна зараз досліджує космос

Власного супутникового угруповання Україна зараз не має. Для цивільних завдань та моніторингу екологічних наслідків підриву Каховської ГЕС науковці безкоштовно використовують дані європейських супутників Sentinel середнього розрізнення.

При цьому створення вітчизняних телекомунікаційних апаратів (на кшталт скандального і замороженого проєкту "Либідь") у найближчі роки є неможливим через тотальну втрату технологічної бази.

Чи побудує Україна власну ракету-носій

Раніше наша країна дійсно була одним із потужних світових центрів оборонної ракетної промисловості. Фахівці КБ "Південне" у Дніпрі свого часу створили міжконтинентальні балістичні ракети "Сатана", які аж до 2014 року самі ж і обслуговували в РФ, а ракетоносій "Зеніт" Ілон Маск називав абсолютно геніальною розробкою. Проте вся ця лінійка - це спадщина радянської інженерної школи.

Створення власної цивільної ракети-носія з нуля вимагає величезних фінансових капіталовкладень та тривалого часу. Протягом багатьох років держава належним чином не підтримувала навіть військову ракетну програму.

Український двигун на європейській легкій ракеті Vega або участь у проєкті Antares - це залишки колишнього потенціалу. Оскільки український компонент у міжнародних проєктах щороку скорочується, наша присутність на ринку космічних запусків поступово згасає.

Щоб зрушити ситуацію з мертвої точки, Асоціація "Космос" та Український союз промисловців і підприємців нещодавно направили уряду пакет рекомендацій, який вимагає негайного проведення повного аудиту підприємств, потужностей та наявних фахівців.

Кадрова катастрофа та виживання за рахунок ШІ

В українській академічній науці спостерігається критичний відтік вчених. Якщо поточна тенденція збережеться, молодих вчених в країні не залишиться взагалі. Базове фінансування НАНУ покриває лише близько 70% від штатного розпису Інституту космічних досліджень.

Грошей на модернізацію інфраструктури, ремонт та утримання будівель держава не виділяє взагалі. Найбільша криза спостерігається в приладобудуванні, тобто у створенні власного наукового "заліза", яке потребує значних інвестицій.

Читайте також: Без держфінансування з 2018-го. Чому Україна залишилася без космічної програми

Зараз інститут виживає переважно завдяки міжнародним грантам програми Horizon Europe та фінансуванню від Національного фонду досліджень України на конкурсній основі.

Крім того, через фінансові та безпекові обмеження в отриманні супутникових знімків високої роздільної здатності, науковці зробили ставку на штучний інтелект. **Технології ШІ використовуються для обробки великих масивів різнорідних даних середньої якості**.

Це дозволяє прогнозувати врожайність для Мінекономіки, аналізувати деградацію ґрунтів для Держстату. Спостереження за космосом ведуть навіть в Антарктиці на станції "Академік Вернадський", де українські фізики фіксують геофізичні зміни навколоземного простору.

Цивільний софт для зоряних воєн

Попри суто цивільний статус, Інститут космічних досліджень зараз залучений до розробок, які визначать архітектуру майбутніх воєнних конфліктів у навколоземному просторі.

Українські підприємства історично володіли монополією на радянські системи космічного стикування - знаменитий комплекс "Курс" забезпечував зближення всіх кораблів "Союз" та "Прогрес" на орбіті. Зараз цей досвід переформатують під нові міжнародні комерційні контракти.

На замовлення іноземних партнерів КБ "Південне" та приватна компанія "Курсорбітал" розпочали роботу над абсолютно новим проєктом орбітального стикування апаратів. У цьому треку фахівці ІКД з кібернетики та IT розробляють математичну основу - складні алгоритми автономного зближення та стикування на орбіті.

У майбутньому цей софтверний напрям може стати ключовою комерційною нішею для відродження української космічної індустрії.

Українські інституції зараз виконують низку космічних замовлень для іноземних компаній (фото ілюстративне: Getty Images)

Нова космічна гонка: кінець "мирного космосу"

Російсько-українська війна докорінно змінила воєнні доктрини провідних держав світу та дала поштовх тотальній мілітаризації космосу.

Навколоземна орбіта перетворилася на головний плацдарм майбутнього глобального протистояння між США та Китаєм, а Європейський Союз уже офіційно зафіксував у своїй космічній політиці принцип, що немає оборони без космосу, і немає космосу без оборони.

Провідні держави світу практично згорнули фінансування суто цивільних досліджень. Усі сучасні орбітальні та навіть місячні програми США зараз переорієнтовуються під потреби оборонного треку.

Основними пріоритетами стали розробка протисупутникової зброї, створення захищеного зв'язку, глобальна розвідка та технології радіоелектронної протидії.

При цьому Пентагон почав масово залучати приватні компанії для пришвидшення інновацій, оскільки просте штампування державних ракет більше не гарантує перемоги. **Росія, своєю чергою, так само активно працює над бойовими супутниками** та шукає шляхи виведення зброї на орбіту.

Без відновлення державного бачення, фінансування приладобудування та ухвалення нової п'ятирічної космічної програми Україна ризикує остаточно втратити статус космічної держави.

Потенціал для стрибка залишається в IT-секторі, розробці софту для орбітального стикування та системах штучного інтелекту, проте для цього потрібна негайна консолідація розпорошених зусиль галузі.

Читайте також про те, що у квітні 2026-го Голова підкомітету з держбезпеки Комітету ВР **Федір Веніславський** в інтерв'ю РБК-Україна розповів про те, що підрозділи ГУР під час війни уже двічі виводили ракети у космос, а також затестили повітряний космодром.

Раніше ми писали про плани України створити "космічні війська" і власне "сузір'я супутників", які б допомогли нам перемогти ворога.

Не пропустіть головне! Підпишіться на наші оновлення в Google!

Або читайте нас там, де вам зручно!

Більше по темі:
Космічний корабель | Космічна розвідка

Реклама

НОВИНИ

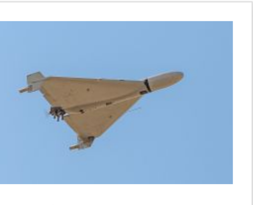

На дах будинку в Румунії впав дрон РФ, - румунське Міноборони

АНАЛІТИКА

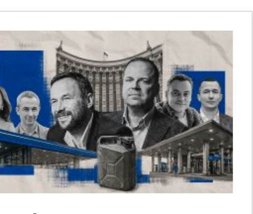

Дмитро Сидоров
кореспондент РБК-Україна
Володарі палива. Кому належать найбільші мережі АЗС України та хто диктує ціни

Реклама

Інформаційний портал «РБК-Україна» має тримовну версію (українську, російську та англійську), головна сторінка порталу - https://www.rbc.ua. Фотографії, зображення належать їх правовласникам. Всі фотографії на Порталі, авторами яких є журналісти «РБК-Україна», розміщені на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International. Редакція «РБК-Україна» може не поділяти точку зору авторів. Оціночні судження не підлягають спростуванню та доведенню їх правдивості. За достовірність та зміст реклами відповідальність несе рекламодавець. Матеріали, позначені плашкою: «Прес-релізи», «Спецпроєкт», «Партнерський матеріал», «Promo», «Благодійність», «Резонанс» розміщуються на правах реклами і призначені, як правило, для осіб, які досягли 21-річного віку. «Новини компанії» - це інформаційний формат, що охоплює новини, події та оголошення, пов'язані з діяльністю компаній, базуються на пресрелізах, які випускають самі компанії, і за які редакція не несе відповідальність. Онлайн-медіа «РБК-Україна» призначене для осіб віком від 21 року.

© LLC «UBT MEDIA», 2006-2026.